

Pan Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

w imieniu Polskiej Izby Handlu, Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji oraz przedstawicieli sieci handlowych ABC, Carrefour, Chorten, Delikatesy Centrum, EURO Sklep, Gama, Groszek, Intermarché, KRZSS Społem, PSH Lewiatan, Livio, Nasz Sklep, Odido, Polomarket, Rabat Detal, Topaz, Spar, Społem Śródmieście apelujemy do Pana Premiera o niezwłoczne podjęcie w ramach prac rządu kwestii przepisów dotyczących tzw. opłaty manipulacyjnej (handling fee) w systemie kaucyjnym regulowanym przez ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1852) oraz z 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2024 poz. 1911). Pomimo zapisu, że „*podmiot reprezentujący finansuje koszty zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych*” regulacje te przenoszą znaczną część kosztów działania systemu na placówki handlowe. Jest to efekt nieprecyzyjnych zapisów ustawodawcy, które na tym etapie można jeszcze zmienić rozporządzeniem.

System kaucyjny to rewolucja operacyjna w działalności sklepów i jedna z najbardziej wymagających regulacji, która wpłynie na strukturę polskiego handlu detalicznego. Niestety pomimo wagi projektu ustawodawca nie zabezpieczył konstytucyjnych praw przedsiębiorców prowadzących sklepy.

W ustawach nie ma wskazanych zasad naliczania opłaty manipulacyjnej przez operatorów systemu, czyli tzw. podmiotów reprezentujących (przedsiębiorstw, które zgodnie z ustawą mają odbierać opakowania ze sklepów, przekazywać je do recyklingu, dokonywać rozliczeń opłat za operację i kaucję). Zgodnie z art. 40i ust. 1 pkt 6, podmiot reprezentujący finansuje koszty zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych przez przedsiębiorcę prowadzącego jednostkę handlu detalicznego i hurtowego oraz inny punkt zbierający opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym.

Obecnie na placówki handlowe przerzucono koszt utrzymania systemu: nie tylko nakłady na inwestycje, ale również wszystkie bieżące oraz związane z uruchomieniem koszty działalności systemu, m.in. licencje za podłączenie do systemu rozliczeń, licencje na urządzenia oraz koszty opłat serwisowych. W przypadku nierealizowania powyższych opłat na przedsiębiorców mogą zostać nałożone wysokie kary finansowe, co czyni właścicieli sklepów bezsilnymi w powyższych kwestiach.

Operatorzy proponują stawki około 10 – 12 gr za zebraną automatycznie butelkę PET i 3 – 10 gr za zbiórkę ręczną tych opakowań. Natomiast wyniki testów przeprowadzonych w sklepach jednoznacznie wskazują, że realne koszty będą około trzykrotnie wyższe. Kilkumiesięczne testowe zbiórki pokazują, że stawki handling fee są obecnie o 50 – 70% niższe niż realne koszty przedsiębiorców. Uśredniona strata jednego sklepu do realizacji ustawowego obowiązku wyniesie od 2 000 zł do 2 500 zł miesięcznie. Jak łatwo zatem wyliczyć, niezwrócony przez operatorów roczny koszt uczestnictwa w systemie dla właściciela średniego sklepu wyniesie od 24 000 zł do 30 000 zł, jednocześnie podkreślając, że będą to koszty zależne od powierzchni sklepu (większe jednostki handlu poniosą jeszcze wyższe koszty).

Tym samym ustawa narzuca właścicielom sklepów nowe obowiązki, narażając ich na realne straty.

Jest to sprzeczne z art. 40i ust. 1 pkt 6 ustawy mówiącym, że to podmiot reprezentujący czy wprowadzający na rynek producenci napojów finansuje koszty zbierania. W rzeczywistości większość kosztów poniosą właściciele sklepów, dla których to dodatkowe obciążenie może skutkować koniecznością zamykania placówek. Co prawda ustawa mówi o opłatach producentów i operatorów, ale ich nie precyzuje. Stąd nasz apel o ustanowienie stawki minimalnej, której dziś nie ma w ustawie.

Sytuacja jest jeszcze trudniejsza dla właścicieli placówek o powierzchni poniżej 200 mkw. Mimo iż formalnie nie muszą oni uczestniczyć w zbiórce butelek z tworzyw sztucznych oraz metalowych puszek, to nieprzystąpienie do

systemu w pełnym wymiarze będzie skutkowało stopniowym wyparciem ich sklepów z rynku. System kaucyjny nie pozostaje bowiem bez wpływu na poziom obrotów danego obiektu handlowego. Tym bardziej, że zapis art. 42, ust. 2 dodatkowo wskazuje na obowiązek umieszczania w widocznym miejscu informacji o warunkach i trybie zwrotu pustych opakowań i odpadów opakowaniowych oraz możliwości zwrotu kaucji. Dla sklepów uczestniczących w systemie kaucyjnym wyłącznie w zakresie pobierania kaucji i odbierania butelki szklanej będzie to bezpośrednia reklama konkurencji. Na przykładzie innych krajów odnotowano, że nieprzystąpienie do systemu może spowodować spadek obrotów sklepu aż o 30%.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na obowiązek przyjmowania butelek zwrotnych będących w asortymencie sklepu. Brak ich standaryzacji i wielość opakowań może spowodować sytuację, że sklep będzie musiał wycofać asortyment z uwagi na brak logistycznej możliwości przyjmowania butelek.

Wszyscy eksperci potwierdzają, iż model funkcjonowania klienta w systemie kaucyjnym oparty jest na zasadzie „tam, gdzie oddaję, tam kupuję”.

Dlatego w imieniu przedstawicieli sieci handlowych apelujemy o ustanowienie stawki minimalnej, która zostanie skonfigurowana na takim poziomie, by obecność w systemie nie była deficytowa dla żadnej placówki handlowej, podkreślając, że jej wartość powinna być uzależniona od wielkości sklepu i kosztów poniesionych przez jednostkę handlu.

Brak tego rozwiązania docelowo doprowadzi także do wzrostu kosztów obsługi systemu kaucyjnego, a tym samym wzrostu kosztów żywności, co będzie czynnikiem proinflacyjnym.

Pragniemy podkreślić z całą mocą, że:

- ✓ Na sześć miesięcy przed wejściem ustawy w życie praktycznie wszyscy interesariusze wskazują konsekwentnie na szereg jej niedoskonałości i braków.
- ✓ Wprowadzenie systemu kaucyjnego w obecnym kształcie jest niekorzystne dla wszystkich interesariuszy, a sposób ustalania opłaty manipulacyjnej może być sprzeczny z oczekiwaniami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów co do swobody konkurencji.

Osiągnięcie zrównoważonego rozwoju i wysokich wskaźników zbiórki odpadów narzuconych w dyrektywach Unii Europejskiej jest możliwe przy włączeniu szerokiej rzeszy przedsiębiorców i klientów. U podstaw sukcesu inicjatywy leży zatem stworzenie warunków prawnych, które zachęcą przedsiębiorców i klientów do włączenia się w system. Obecnie rozwiązania prawne niestety skutecznie zniechęcają do aktywności w tym obszarze.

Panie Premierze!

Apelujemy do Pana o zrewidowanie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska przyjętych rozwiązań. Pragniemy podkreślić, że eksperci Polskiej Izby Handlu, Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji oraz przedstawiciele sieci handlowych są do Pana dyspozycji, by przedstawić propozycje stosownych zmian.

Maciej Ptaszyński

Prezes Zarządu Polskiej Izby Handlu

Sieci handlowe i organizacje, sygnatariusze apelu:

tak przyjazna, tak solidna

Intermarché

Do wiadomości otrzymują:

- ✓ P. Paulina Hennig-Kloska, Minister Klimatu i Środowiska
- ✓ P. Anita Sowińska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska
- ✓ P. Ryszard Petru, Przewodniczący Sejmowej Komisji Gospodarki i Rozwoju
- ✓ P. Agnieszka Majewska, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
- ✓ P. Krzysztof Paszyk, Minister Rozwoju i Technologii
- ✓ P. Maciej Berek, Minister – Członek Rady Ministrów
- ✓ P. Urszula Pasławska, Przewodnicząca Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
- ✓ P. Rafał Brzoska